Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0823U101356

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 20-11-2023

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Цихмейструк Оксана Миколаївна

2. Oksana M. Tsykhmeystruk

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7651-9480

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 011

Назва наукової спеціальності: Освітні, педагогічні науки

Галузь / галузі знань: освіта

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Освітні, педагогічні науки

Дата захисту: 16-11-2023

Спеціальність за освітою: Початкова освіта; Середня освіта (мова і література)

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 24

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, буд. 9, Київ, 01030, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, буд. 9, Київ, 01030, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 14.35

Тема дисертації:

1. Формування громадянської компетентності майбутнього вчителя початкової школи у процесі фахової підготовки

2. Formation of civic competence of future primary school teachers in the process of professional training

Реферат/анотація:

1. Дисертаційну працю присвячено проблемі формування громадянської компетентності майбутнього вчителя початкової школи в процесі фахової підготовки. На основі порівняння та систематизації наукових джерел з проблеми дослідження констатовано, що термін «громадянська компетентність майбутнього вчителя початкової школи» не має єдиного трактування і розглядається як інтегративна характеристика особистості, що вказує на рівень готовності та здатності здійснювати громадську діяльність та репрезентована ключовими елементами компетентності: громадянські якості, громадянські цінності, громадянські чесноти, загальнолюдські цінності, демократичні цінності, воля, громадянська свідомість, громадянська ідентичність, громадянський ідеал, емоційний інтелект, соціальний інтерес, громадянська культура, громадянський обов'язок, політична культура, громадянське виховання, громадянська освіта,

медіаосвіта, критичне мислення, комунікативна компетентність, креативність, громадянська діяльність, громадянська зрілість, громадянська відповідальність, громадянська позиція, громадянська залученість, громадянська соціалізація. Проаналізовано зв'язок демократії та освіти, історико-педагогічні основи та сучасний стан впровадження громадянської освіти в освітній процес. Уточнено та обгрунтовано наукові уявлення про демократію, громадянськість, громадянську компетентність, визначено їх спільну семантику та нетотожність, розкрито складові громадянської компетентності. З'ясовано, що процес формування громадянської компетентності особистості відбувається в процесі соціалізації особистості в демократичному суспільстві з врахуванням ціннісно-змістового аспекту. Процес розвитку громадянської компетентності особистості спрямований на підготовку до виконання соціальних ролей, завдань в процесі діяльності та дотримання обов'язків задля забезпечення рішень в процесі міжособистісних, міжгрупових та міжкультурних взаємин, а також самореалізації на різних етапах життєвого шляху. Педагоги-практики акцентують увагу на ознаках її сформованості, а саме: високому рівню громадянської зрілості та здатності реалізувати громадську діяльність в суспільстві. Громадянська компетентність майбутнього вчителя початкової школи сучасному суспільстві знаходить свій вияв у здатності мобілізувати і застосувати відповідні цінності, ставлення, знання і вміння, щоб реагувати на виклики громадянського суспільства, взаємодіяти в осередку громади з метою виявлення та вирішення проблем. Уточненно поняття «громадянська компетентність особистості» як здатність та готовність особистості до реалізації динамічної комбінації знань, умінь і навичок, яка виникає в результаті громадянської освіти, що включає морально-етичні цінності, духовний розвиток особистості, високі соціальні навички, професіоналізм та активне провадження суспільної діяльності, дозволяє реалізовувати громадянські права та обов'язки з метою розвитку демократичного суспільства, покращення умов життєдіяльності, створення безпечного та гармонійного середовища для життя та праці народу. Виокремлено структурні компоненти формування громадянської компетентності: аксіологічний, когнітивний, процесуальний. Визначено специфіку формування критеріїв громадянської компетентності вчителя початкової школи в процесі фахової підготовки, а саме: мотиваційно-ціннісного критерію (розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства; усвідомлення суспільства і держави як цінностей вищого порядку; усвідомлення особистості та ідентифікація особистості з певною етнічною групою, враховуючи культурні особливості та громадянські цінності, наявність інтересу та значущості громадянської участі; вміння ефективно взаємодіяти та вирішувати конфлікти в процесі вирішення громадянських завдань; усвідомлення відповідальності за долю держави, суспільства в цілому; усвідомлення ціннісних орієнтацій, які сприяють осмислюванню особистості суспільних норм поведінки та сутність законодавчої бази); інформаційно-когнітивного критерію (знання чинного законодавства, способів реалізації громадянських прав та свобод; наявність знань, принципів, норм, закономірностей громадянськості; обізнаність в педагогічних технологіях, змісті ГО; обізнаність у віковій психології, особливостях психічних процесів у особистості; знання особливостей комунікації, які сприятимуть ефективній взаємодії з іншими людьми у процесі громадянської діяльності; знання та вміння інтегрувати громадянську компетентність в зміст навчальних дисциплін; обізнаність у філософських, правових, економічних та соціально-політичних аспектах громадянської компетентності); діяльнісно-поведінкового критерію (відповідність поведінки громадським нормам, ідеалам і переконанням; сформованість особистісних якостей: толерантність, емпатія, відповідальність, демократичність в громадянській участі; уміння професійно оцінювати та якісно вирішувати завдання громадянської освіти в освітньому процесі та проводити коригування власної педагогічної діяльності.

2. The dissertation is devoted to the problem of the formation of the civic competence of a future teacher of primary school in the process of professional training. On the basis of the comparison and systematization of the scientific sources on the research problem it is established that the term "civic competence of the future primary school teacher" does not have a single interpretation. It is considered as an integrative characteristic of a personality, which indicates the level of readiness and ability to carry out public activities and is represented by key elements of competence: civic qualities, civic values, civic virtues, universal values, democratic values, will, civic consciousness, civic identity, civic ideal, emotional intelligence, social interest, civic culture, civic duty, civic

education, civic education, media education, critical thinking, communicative competence, creativity, civic activity, civic maturity, civic responsibility, civic position, civic engagement, civic socialization. The relationship between democracy and education, the historical and pedagogical foundations and the current state of implementing civic education in the educational process are analyzed. The scientific concepts of democracy, citizenship, and civic competence are clarified and substantiated. Their common semantics and non-identity are determined, and the components of civic competence are revealed. It has been found that the process of formation of civic competence of an individual takes place in the process of socialization of an individual in a democratic society. It takes into account the value and content aspect. The process of development of civic competence of an individual is aimed at preparation for performance of social roles, tasks in the course of activity and fulfillment of responsibilities for ensuring decisions in the process of interpersonal, intergroup and intercultural relations, as well as self-realization at different stages of life. Practitioners emphasize a high level of civic maturity and the ability to carry out civic activities in society as signs of its formation. In modern society, the ability to mobilize and apply appropriate values, attitudes, knowledge and skills to respond to the challenges of civil society, to interact in the community to identify and solve problems, is the civic competence of a future elementary school teacher. The concept of "civic competence of an individual" is clarified as the ability and willingness of an individual to implement a dynamic combination of knowledge, skills and abilities resulting from civic education, including moral and ethical values, spiritual development of the individual, high social skills, professionalism and active social activities, which allows to exercise civic rights and responsibilities with a view to the development of a democratic society, improvement of living conditions, creation of a safe and harmonious environment for. The structural components of forming civic competence are distinguished: axiological, cognitive, procedural. The peculiarities of forming the criteria of civic competence of primary school teachers in the process of professional training are determined, namely: motivational and value criterion (development of a person as an individual and the highest value of society; awareness of society and the state as values of a higher order; awareness of the individual and identification of the individual with a particular ethnic group, taking into account cultural characteristics and civic values, the existence of interest and importance of civic participation; the ability to effectively interact and resolve conflicts in the process of solving civil problems; awareness of responsibility for the destiny of the state and society as a whole; awareness of values that contribute to the understanding of social norms of behavior and the nature of the legal framework); information and cognitive criterion (knowledge of the current legislation, ways of realizing civil rights and freedoms; availability of knowledge, principles, norms, patterns of citizenship; awareness of pedagogical technologies, content of civic education; awareness of age psychology, peculiarities of mental processes in a person; knowledge of the fundamentals of communication that facilitate effective interaction with others in the process of civic activity; knowledge and ability to integrate civic competence into the content of academic disciplines; awareness of the philosophical, legal, economic, social, and political aspects of civic competence); activity and behavioral criterion (conformity of behavior with social norms, ideals and beliefs; formation of personal qualities: tolerance, empathy, responsibility, democracy in civic participation; ability to professionally assess and solve civic education tasks in educational process and adjust own pedagogical activity.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Матвієнко О.В., Цихмейструк О.М. Громадянські цінності як складова громадянської компетентності особистості демократичного майбутнього вчителя./ О.В. Матвієнко, О.М. Цихмейструк // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 17. Теорія і практика навчання та виховання. – Випуск 31: збірник наукових праць / за науковою ред. академіка В.І. Бондаря. – Київ : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2019. URL: https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/30866/Matviienko_Tsykhmeistruk_111-116.pdf?sequence=1
- 2. Матвієнко О.В., Цихмейструк О.М. Особливості організації навчання «через демократію» в освітньому середовищі закладів освіти. /О.В. Матвієнко, О.М. Цихмейструк // Журнал «Вісник університету імені Альфреда Нобеля». Серія «Педагогіка і психологія», 2020, с. 73-85. URL: https://pedpsy.duan.edu.ua/images/PDF/2020/1/9.pdf
- 3. Цихмейструк О.М. Розвиток громадянської компетентності майбутніх вчителів початкової школи /О.М. Цихмейструк// Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка / [редактори-упорядники М. Пантюк, А. Душний, В. Ільницький, І. Зимомря]. – Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2022. – Вип. 49. Том 2. – 203-215 с. URL: http://surl.li/lyewe
- 4. Liubarets V., Bakhmat N., Matviienko O., Tsykhmeistruk O., Felstan I. (2021). Formation of professional competence of assistant teacher of inclusive education in secondary education institutions. Pedagogika-Pedagogy. Volume 93, Number 9. P. 1279-1294. URL: https://www.webofscience.com/wos/woscc/full-record/WOS:000749306300009
- 5. Матвієнко О.В., Цихмейструк О.М. Forming human values through wisdom in pedagogical space / О.В. Матвієнко, О.М. Цихмейструк // Концептуальні, методологічні та практичні проблеми соціальної філософії, філософії освіти та освітньої політики: Збірник матер. ІІІ міжнар. наук.-поп. конф. –К. : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова., 2019 – 154 с. URL: https://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/32118
- 6. Матвієнко О.В., Цихмейструк О.М. Вияв громадянської зрілості студента в процесі акредитації та удосконалення освітніх програм./ О.В. Матвієнко, О.М. Цихмейструк // Психологічний і педагогічний дискурс: наукові записки вчених: збірник матеріалів конференції/ за заг. ред. проф. Т.О. Олефіренка. – Київ: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2020, с. 280-283. URL: https://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/32542
- 7. Цихмейструк О.М. Implementation of e-democracy tools in education: additional workload for teacher or creation modern educational environment?/О.М. Цихмейструк // Освіта XXI століття: реалії, виклики тенденції розвитку: колективна монографія – Hameln: InterGING, 2020, с. 602-615. URL: https://dwherold.de/onewebmedia/monograph-tsvietkova-2020finalSeptember.pdf
- 8. Oksana Tsykhmeistruk. Training «Democracy in communication». Збірник прикладів занять з впровадження демократії в процес підготовки майбутнього вчителя: Навчально-методичні матеріали для проведення занять зі студентами з впровадження демократії в комунікації та в процес викладання математичних, природничих, суспільних дисциплін в системі вищої педагогічної освіти. [Богдан Т. М., Запорожченко Т. П., Ляшова Н. М. Стрілецька Н. М. та ін. За заг. ред. Стрілець С. І., Колесник Л. В.]. – НУЧК імені Т.Г. Шевченка.С.321-327 с. URL: http://erpub.chnpu.edu.ua:8080/jspui/handle/123456789/9236

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0120U001013

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Матвієнко Олена Валеріївна

2. Olena V. Matviienko

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5746-4864

Додаткова інформація: https://scholar.google.com/citations?hl=uk&user=uizXgSoAAAAJ

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, буд. 9, Київ, 01030, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Канішевська Любов Вікторівна

2. Liubov V. Kanishevska

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7210-2204

Додаткова інформація: https://scholar.google.com.ua/citations?hl=ru&user=Ula9-bAAAAAJ

Повне найменування юридичної особи: Інститут проблем виховання Національної академії педагогічних наук України

Код за ЄДРПОУ: 24592608

Місцезнаходження: вул. М. Берлинського, буд. 9, Київ, 04060, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія педагогічних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Чичук Антоніна Петрівна

2. Antonina Chychuk

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9982-3634

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

Код за ЄДРПОУ: 22112656

Місцезнаходження: площа Кошута, буд. 6, Берегове, Берегівський р-н., 90202, Україна

Форма власності: Приватна/недержавна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Коваль Тетяна Василівна

2. Tetyana V. Koval

Кваліфікація: к. пед. н., доцент, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1560-4811

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, буд. 9, Київ, 01030, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Васютіна Тетяна Миколаївна

2. Tetiana M. Vasiutina

Кваліфікація: д.пед.н., доцент, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0253-1932

Додаткова інформація: https://scholar.google.com.ua/citations?hl=ru&user=9t-SbxUAAAAJ

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, буд. 9, Київ, 01030, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Свириденко Денис Борисович
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Свириденко Денис Борисович
Відповідальний за підготовку облікових документів	Кліваденко Наталія Іванівна
Реєстратор	УкрІНТЕІ
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна